

SU/Kaarlo Reipas

17.5.2019

Korjaus raportin *Lakisääteiset eläkkeet – pitkän aikavälin laskelmat 2019* laskelmiin

Johdanto

Eläketurvakeskus julkaisi maaliskuussa 2019 raportin *Lakisääteiset eläkkeet – pitkän aikavälin laskelmat 2019*, joka sisältää arvioita Suomen lakisääteisen eläketurvan pitkän aikavälin kehityksestä¹. Toukokuussa raportin laskelmista löydettiin virhe. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeisen täyden vanhuuseläkkeen säästöosuuteen ei laskelmassa sovelleta elinaikakerrointa, vaikka pitäisi.

Tässä muistiossa esitetään raportin keskeisistä laskelmista korjatut versiot. Kattavammat tulokset korjatusta laskelmasta ovat saatavilla korjatuista dataliitteistä Eläketurvakeskuksen verkkosivuilta: <https://www.etk.fi/julkaisu/lakisaaiteiset-elakkeet-pitkan-aikavalin-laskelmat/>. Lisäksi dataliitteen taulukoissa 4.9.2 ja 4.10.2 on korjattu *Työkyvyttömyyseläke* -riiviä, josta aiemmin puuttui osatyökyvyttömyyseläkemeno. Muita muutoksia laskelmiin ei ole tehty. Korjausta ei ole tehty tarkasteluun Kelan eläkkeiden indeksoinnista (liite 1) eikä arvioihin TyEL:n sisäisistä tuotoista (liite 4).

Virheellä on vaikutusta monien keskeisten suureiden kuten eläkemenon, keskimääräisen eläkkeen ja eläkemaksutason kehitykseen. Virhe on kuitenkin laskelman kokonaisuudessa mittaluokaltaan sellainen, ettei sen korjaaminen oleellisesti muuta kuvaa eläkemenojen ja -maksujen tulevasta kehityksestä.

Virheen seurauksena maaliskuussa ilmestyneen raportin laskelmien työeläkemeno on liian suuri. Vaikutus on ennustejakson alussa pieni, mutta kasvaa vuoteen 2085 mennessä 1,1 prosenttiin työeläkemenosta eli 0,4 prosenttiin työtulosummaan suhteutettuna. Vaikutus keskieläkkeeseen kasvaa ennustejakson aikana 0,4 prosenttiin suhteessa keskiansioon. Vaikutus TyEL-maksuun kasvaa 0,2 prosenttiyksikköön vuoteen 2054 mennessä ja 0,4 prosenttiyksikköön vuoteen 2085 mennessä. (Kuvio 1 ja Taulukko 1)

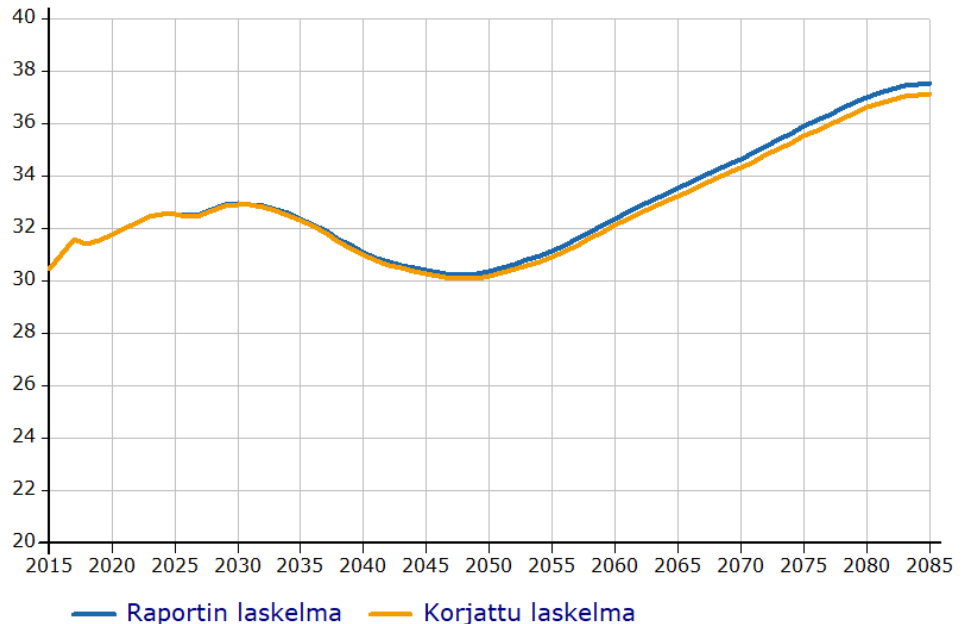
Virheellä ei ole vaikutusta raportin mukaisiin työllisten ja eläkkeensaajien lukumääriin, eläkkeellesiirtymistä koskeviin tuloksiin eikä ansioihin ja palkkasummiin. Raportin luvun 4.4 koulutustasokohtaisiin eläkkeisiin sekä eläkkeiden jakaumatietoihin korjauksella ei myöskään ole vaikutusta, sillä ne tuotetaan ELSI-mikrosimulointimallilla, jota havaittu virhe ei koske.

Virhe ei oleellisesti vaikuta herkkyystarkastelujen tuloksiin. Herkkyysslaskelmista on kuitenkin laskettu korjatut versiot, joiden tulokset ovat saatavilla yllä mainituista dataliitteistä.

---

¹ Heikki Tikanmäki, Sampo Lappo, Ville Merilä, Tuija Nopola, Kaarlo Reipas ja Mikko Sankala. *Lakisääteiset eläkkeet – pitkän aikavälin laskelmat 2019*. Eläketurvakeskuksen raportteja 02/2019.

Kuvio 1. Työeläkemeno raportin laskelmassa ja korjatussa laskelmassa, prosenttia työtulosummasta.

Taulukko 1. Virheen vaikutus työeläkemenoon, keskieläkkeeseen ja TyEL-maksun tasoon.

Työeläkemeno, prosenttia työtulosummasta

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Raportin laskelma	31,6	31,8	32,5	32,9	30,4	33,5	37,5
Korjattu laskelma	31,6	31,8	32,5	32,9	30,3	33,2	37,1
Virheen vaikutus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,4

Keskieläke, prosenttia keskiansiosta

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Raportin laskelma	52,8	52,4	52,1	50,4	45,7	44,2	43,3
Korjattu laskelma	52,8	52,4	52,0	50,3	45,5	43,8	42,8
Virheen vaikutus	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,4

TyEL-maksu, prosenttia TyEL-palkkasummasta

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Raportin laskelma	24,3	24,4	24,5	24,8	24,6	28,1	30,5
Korjattu laskelma	24,3	24,4	24,5	24,8	24,5	27,8	30,1
Virheen vaikutus	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,4

Seuraavassa esitetään korjatut arviot niistä raportin keskeisistä suureista, joihin virhe vaikuttaa.

SU/Kaarlo Reipas

17.5.2019

Kokonaiseläkemeno

Korjatussa laskelmassa vuotuinen työeläkemeno jää vuoden 2017 hintatasossa 0,2 miljardia euroa raportin laskelmaa pienemmäksi vuoteen 2045 mennessä ja vuoteen 2085 mennessä 0,8 miljardia euroa pienemmäksi. Korjaus kasvattaa Kelan vuotuista eläkemenoa vuoteen 2085 mennessä noin 50 miljoonalla eurolla vuoden 2017 hintatasossa raportin laskelmaan verrattuna. (Taulukko 2)

Taulukko 2. Kokonaiseläkemenot vuosina 2017–2085. Rahamäärät vuoden 2017 hintatasossa.

Eläkemenot, miljardia euroa

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Yhteensä	30,0	31,6	34,4	37,2	42,5	58,2	78,5
Työeläkkeet	27,2	29,0	31,8	34,5	39,3	54,7	74,8
Kelan eläkkeet	2,4	2,2	2,1	2,2	2,5	2,6	2,5
SOLITA	0,5	0,5	0,5	0,5	0,7	0,9	1,2

Eläkemenot suhteessa bruttokansantuotteeseen, prosenttia

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Yhteensä	13,4	13,2	13,3	13,5	12,4	13,4	14,8
Työeläkkeet	12,1	12,1	12,3	12,5	11,5	12,6	14,1
Kelan eläkkeet	1,1	0,9	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5
SOLITA	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Työeläkemeno

Korjatussa laskelmassa työeläkemenoa on jokaisessa työeläkejärjestelmässä vähemmän kuin raportin laskelmassa. Virheen vaikutus on prosentuaalisesti hieman suurempi yksityisen sektorin järjestelmissä.

Korjaus vaikuttaa etuuslajeista vain vanhuuseläkkeen ja perhe-eläkkeen eläkemenoon. (Taulukko 3)

Taulukko 3. Työeläkemenot järjestelmä- ja etuuslajikohtaisesti vuosina 2017–2085. Rahamäärät vuoden 2017 hintatasossa.
Työeläkemenot järjestelmä- ja sektorikohtaisesti, miljardia euroa

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
TyEL	14,7	15,8	17,5	19,4	23,8	35,6	49,8
YEL	1,2	1,3	1,5	1,7	2,1	3,0	4,0
MYEL	0,8	0,8	0,8	0,8	0,6	0,5	0,5
JuEL, valtio	4,6	4,7	4,8	4,7	3,6	2,7	2,9
JuEL, kunnat	5,0	5,5	6,4	7,1	8,2	11,2	15,2
Yksityinen sektori	17,2	18,3	20,2	22,3	26,8	39,2	54,5
Julkinen sektori	10,0	10,6	11,6	12,2	12,3	14,4	18,8
VEKL	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	1,0	1,5
Yhteensä	27,2	29,0	31,8	34,5	39,3	54,7	74,8
josta palkaton	0,1	0,2	0,3	0,5	1,2	2,5	3,4

Työeläkemenot järjestelmä- ja sektorikohtaisesti, prosenttia työtulosummasta

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
TyEL	26,2	26,3	27,0	27,7	27,0	31,7	36,3
YEL	26,1	26,8	27,9	29,2	29,2	32,7	35,7
MYEL	62,2	68,0	78,2	88,3	80,4	46,5	37,5
JuEL, valtio	78,5	81,6	88,3	89,3	70,6	41,9	36,1
JuEL, kunnat	29,8	30,9	32,3	33,0	30,6	33,0	36,8
Yksityinen sektori	27,5	27,5	28,2	28,8	27,7	32,0	36,3
Julkinen sektori	42,3	43,2	44,3	44,1	37,0	34,4	36,7
VEKL*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,6	0,7
Yhteensä	31,6	31,8	32,5	32,9	30,3	33,2	37,1
josta palkaton	0,2	0,2	0,3	0,5	0,9	1,5	1,7

* Suhteutettuna koko talouden työtulosumaan.

Työeläkemenot etuuslajikohtaisesti, prosenttia työtulosummasta

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Vanhuuseläke*	27,1	27,5	28,2	28,7	26,1	28,8	32,3
Osittainen varh. ve.	0,1	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Työkyvyttömyyseläke	2,3	2,1	2,1	2,1	2,4	2,9	3,3
Työuraeläke	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Osa-aikaeläke	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Perhe-eläke	2,0	1,8	1,8	1,7	1,5	1,1	1,2
Yhteensä	31,6	31,8	32,5	32,9	30,3	33,2	37,1

* Vanhuuseläke-rivi ei sisällä osittaista varhennettua vanhuuseläkettä

Etuustaso

Korjatussa laskelmassa Suomessa asuvan omaa eläkettä saavan henkilön keskimääräinen työeläke jää 38 euroa eli 1,1 prosenttia raportin laskelmaa pienemmäksi vuoteen 2085 mennessä. Korjaus kasvattaa Kelan eläkkeitä hieman, joten keskimääräinen kokonaiseläke jää 36 euroa raportin laskelman mukaista

SU/Kaarlo Reipas

17.5.2019

pienemmäksi. Keskimääräisen kokonaisalakkeen suhde keskiansioon jää korjatussa laskelmassa 0,4 prosenttiyksikköä raportin laskelmaa matalammalle tasolle vuoteen 2085 mennessä.

Taulukko 4. Keskieläke ja keskiansio vuoden 2017 hintatasossa.

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Keskiansio e/kk	3137	3209	3400	3667	4572	6139	8254
Keskieläke e/kk	1656	1683	1770	1844	2081	2692	3535
josta työeläke e/kk	1510	1553	1647	1720	1937	2544	3389
% keskipalkasta	52,8	52,4	52,0	50,3	45,5	43,8	42,8

TyEL-eläkkeiden rahoitus

TyEL-maksu voidaan korjatussa laskelmassa pitää raportin laskelmaa matalampana. Vuoteen 2037 asti ero on alle 0,1 prosenttia palkkasummasta, ja kasvaa 0,4 prosenttiin palkkasummasta vuoteen 2085 mennessä. Virheellä on suora vaikutus vain yhteisesti kustannettaviin eläkeosiin, joten TyEL-varojen määrä ei korjatussa laskelmassa oleellisesti poikkea raportin laskelmasta.

Vuoden 2085 lopussa TyEL-maksussa ei ole suurta muospainetta. Korjatun laskelman TyEL-maksu on suuruudeltaan 30,1 prosenttia palkkasummasta vuonna 2085. Riittävä TyEL:n maksutaso olisi vuodesta 2085 eteenpäin 29,8 prosenttia palkkasummasta.

Taulukko 5. TyEL:n varat ja rahavirrat vuosina 2017–2085, prosenttia TyEL-palkkasummasta.

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Varat 1.1.	211,4	203,7	200,2	197,1	213,3	257,5	299,0
Maksutulo, TyEL	24,3	24,4	24,5	24,8	24,5	27,8	30,1
Maksutulo, TVR	1,0	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,9
Sijoitustuotto	15,5	8,4	8,4	10,3	11,2	13,5	15,6
Meno, TyEL	-26,2	-26,3	-27,0	-27,7	-27,0	-31,7	-36,3
Meno, muu*	-0,6	-0,5	-0,4	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1
Toimintakulut	-0,7	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Varat 31.12.	224,8	209,8	205,8	204,2	221,9	267,1	308,6

* TEL-lisäturva, maksutappio ja MEL:n aiheuttama nettokulu TyEL-MEL-tasauksessa.

SU/Kaarlo Reipas

17.5.2019

Riittävä vakiomaksu, TyEL, JuEL:n kunnalliset eläkkeet ja kaikki työeläkkeet

TyEL:n osalta kestävä vakiomaksutaso on 26,7 prosenttia palkkasummasta, eli noin 2,3 prosenttiyksikköä nykyistä 24,4 prosentin tasoa korkeampi.

JuEL:n kunnallisten eläkkeiden vakiomaksutaso on 27,6 prosenttia palkkasummasta, kun vuoden 2017 JuEL:n kunnallisen eläkejärjestelmän toteutunut maksutulo oli 28,5 prosenttia palkkasummasta.

Kaikkien työeläkkeiden rahoittamiseksi riittävä vakiomaksutaso olisi 29,0 prosenttia työtulosummasta.

Riittävät vakiomaksutasot on koottu taulukkoon 6.

Taulukko 6. Riittävät vakiomaksutasot eri työeläkejärjestelmissä, prosenttia palkka- tai työtulosummasta.

	TyEL	JuEL, kunnat	Kaikki työeläkkeet
Raportin vakiomaksu	26,9	27,8	29,2
Korjattu vakiomaksu	26,7	27,6	29,0
Virheen vaikutus	0,2	0,1	0,2